

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
Οδυσσέας Κωνσταντινόπουλος
Ε' Αντιπρόεδρος
Βουλευτής Αρκαδίας - ΠΑΣΟΚ - Κίνημα Αλλαγής

ΕΡΩΤΗΣΗ

**Προς: Τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας, κ. Θ. Σκυλακάκη
τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, κ. Κ. Χατζηδάκη**

ΘΕΜΑ: Ο χρονισμός της απόσυρσης της μονάδας Μεγαλόπολης 4 πρέπει να προσαρμοστεί στις γεωπολιτικές εξελίξεις καθώς και στις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η περιοχή της Μεγαλόπολης;

Με την απάντηση της ΔΕΗ που διαβιβάστηκε με την αριθμ. ΥΠΕΝ/ΥΠΣΥΝ/70375/1659/23.7.2024 δημοσιοποιήθηκε ότι, μεταξύ άλλων, ο χρονισμός απόσυρσης των λιγνιτικών μονάδων της εταιρείας. Ανάμεσα τους προβλέπεται η απόσυρση της Μονάδας Μεγαλόπολης 4, της τελευταίας λιγνιτικής μονάδας στην Πελοπόννησο, στα τέλη του 2024 και των υπόλοιπων μονάδων στον νομό Κοζάνης στα τέλη του 2025.

Στην απάντηση αυτή αναφέρονται ως κριτήρια του χρονικού προγραμματισμού της εταιρείας, η οικονομική βιωσιμότητα των μονάδων καθώς και οι ισχύοντες περιβαλλοντικοί περιορισμοί, η παλαιότητα και η αξιοπιστία των σταθμών.

Επιπλέον αναφέρεται ότι ο χρονικός προγραμματισμός για την απόσυρση των λιγνιτικών μονάδων που είχε ανακοινωθεί στα τέλη του 2019, ο οποίος προέβλεπε την απόσυρση τους έως το 2023, ανατράπηκε λόγω των «ιδιαιτέρων απαιτήσεων ασφάλειας εφοδιασμού που προέκυψαν από την κρίση» και των «σχετικών απαιτήσεων των αρμόδιων αρχών και του διαχειριστή για λειτουργική διαθεσιμότητα των υφιστάμενων λιγνιτικών μονάδων».

Ωστόσο είναι γεγονός ότι ο κυριότερος παράγοντας της ενεργειακής κρίσης που ήταν η εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία δεν έχει εξαλειφθεί καθώς ο πόλεμος εκεί συνεχίζεται. Παράλληλα η κλιμακούμενη κατάσταση στη Μέση Ανατολή δεν αποκλείει μια γενικευμένη σύρραξη που αναπόφευκτα θα προκαλούσε τεράστια αύξηση των τιμών ορυκτών καυσίμων, με ό,τι αυτό συνεπάγεται στο κόστος παραγωγής ενέργειας στην Ελλάδα.

Παράλληλα, σύμφωνα με το απαντητικό έγγραφο της ΔΕΗ, πέρα από τον στόχο της αντιμετώπισης της ενεργειακής κρίσης οι λιγνιτικές μονάδες ενεργοποιήθηκαν και το τρέχον έτος για την “κάλυψη αιχμιακών περιόδων”.

Είναι προφανές λοιπόν ότι οι επιπτώσεις της κλιματικής κρίσης θέτουν ζητήματα ακραίων κλιματικών φαινομένων που δημιουργούν ζητήματα ενεργειακών αιχμιακών περιόδων.

Πέρα από τα κρίσιμα ζητήματα ενεργειακής ασφάλειας η απόσυρση των λιγνιτικών μονάδων και των ορυχείων επηρεάζει τη ζωή και την καθημερινότητα των εργαζομένων σε αυτές αλλά και εν γένει των τοπικών κοινοτήτων. Ειδικά στο ορυχείο και στη Μονάδα Μεγαλόπολη 4 αυτή τη στιγμή απασχολούνται περίπου 500 εργαζόμενοι αορίστου χρόνου, 250 εργολαβικοί εργαζόμενοι και μερικές εκατοντάδες εργαζόμενοι σε συνδεδεμένες με την μονάδα και το ορυχείο εργασίες.

Ωστόσο οι εργαζόμενοι αυτοί δε γνωρίζουν ακόμα τι συνεπάγεται για τους ίδιους και τις οικογένειές τους η παύση λειτουργίας της Μονάδας 4, πέρα από τη γενικόλογη «προγενέστερη εμπειρία αλλά και βούληση βέλτιστης διαχείρισης των θεμάτων» που επικαλείται η ΔΕΗ στην ανωτέρω απάντησή της.

Η αλήθεια είναι ότι η αγωνία τους είναι παραπάνω από εύλογη, δεδομένου ότι η πολυδιαφημισθείσα από την Κυβέρνηση πολιτική δίκαιης μετάβασης δεν έχει καμία ανιχνεύσιμη επίδραση και προστιθέμενη αξία στους κατοίκους της Μεγαλόπολης και εν γένει της Αρκαδίας. Υπενθυμίζεται πως ο μόνιμος πληθυσμός της Αρκαδίας, σύμφωνα με την απογραφή πληθυσμού έτους 2021 της ΕΛΣΤΑΤ, σημείωσε πτώση -10,5% καθιστώντας τον έναν από τους 10 νομούς με τη μεγαλύτερη μείωση από την Απογραφή του 2011 ενώ ειδικά ο πληθυσμός της Μεγαλόπολης μειώθηκε κατά 17,7% (από 10.687 κατοίκους σε 8.791 κατοίκους). Ο επιταχυνόμενος δημογραφικός μαρασμός της περιοχής σε σχέση με τα γενικά δημογραφικά δεδομένα μπορεί να αποδοθεί σε πολύ μεγάλο βαθμό στην ανυπαρξία σοβαρής προεργασίας για τη μεταλινιτική εποχή.

Η έλλειψη αυτή ειδικά τα τελευταία 5 έτη είναι αδικαιολόγητη δεδομένου ότι η Κυβέρνηση διαχειρίζεται πρωτοφανείς ευρωπαϊκούς πόρους μεταξύ των οποίων και αυτών για τη ευρωπαϊκή πολιτική Δίκαιης Μετάβασης. Η αναποτελεσματική αξιοποίηση των πόρων αυτών οφείλεται στην εξαιρετικά διεκπεραιωτική άποψη για τα ζητήματα της Δίκαιης Μετάβασης που ανιχνεύεται και στο ως άνω έγγραφο του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας που αναφέρει “ζητήματα που αφορούν στη αναπτυξιακή μετάβαση των περιοχών, που αντιμετωπίζουν κοινωνικοοικονομικές και περιβαλλοντικές συνέπειες από την πολυετή και μονόπλευρη εστίαση στη λιγνιτική δραστηριότητα, επισπεύδον είναι το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών”. Και αυτό παρά το γεγονός πως είναι κοινός τόπος, εκτός από ευρωπαϊκή νόρμα, ότι η μετάβαση στη μεταλινιτική εποχή αποτελεί μια δέσμη αναπτυξιακών πρωτοβουλιών σε πολλά πεδία πολιτικής, με πρωταρχικό την περιβαλλοντική και ενεργειακή πολιτική.

Μάλιστα η ανεπάρκεια σχεδιασμού αλλά και η εμφανέστατη έλλειψη κυβερνητικού συντονισμού αποτυπώθηκαν στις απαντήσεις στην αριθμ. 5274/25.06.2024 ερώτηση μου σχετικά με την αδυναμία ανάπτυξης ενεργειακών κοινοτήτων στις λιγνιτικές περιοχές της Αρκαδίας και ειδικά της Μεγαλόπολης. Το Υπουργείο Οικονομικών επιβεβαίωσε την «αδυναμία έκδοσης των απαραίτητων όρων σύνδεσης από τον αρμόδιο διαχειριστή του δικτύου εξαιτίας της έλλειψης ηλεκτρικού χώρου» ενώ το Υπουργείο Περιβάλλοντος στη δική του μεταγενέστερη απάντηση απαριθμούσε νομοθετικές πρωτοβουλίες χωρίς κανένα χειροπιαστό αποτέλεσμα για τις ενεργειακές κοινότητες της Μεγαλόπολης και εν γένει των λιγνιτικών περιοχών.

Επειδή λοιπόν οι γεωπολιτικοί κίνδυνοι που προκάλεσαν την ενεργειακή κρίση όχι μόνο δεν εξαλείφθηκαν αλλά σωρεύονται δίπλα τους και άλλοι.

Επειδή η ενεργειακή στρατηγική της Κυβέρνησης αποδείχτηκε επιεικώς ανεπαρκής αφού για πάνω από ένα έτος κατά τη διάρκεια της ενεργειακής κρίσης οι Έλληνες πλήρωναν ως καταναλωτές ή επιδότησαν ως φορολογούμενοι την ακριβότερη κιλοβατώρα στην Ευρωπαϊκή Ένωση ενώ συνεχίζουν να πληρώνουν δυσανάλογα υψηλά σε σχέση με τους υπόλοιπους ευρωπαίους τις αρρυθμίες της ενεργειακής αγοράς.

Επειδή η «πολυετής και μονόπλευρη εστίαση στη λιγνιτική δραστηριότητα» την οποία επικαλείται το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας δεν αποτέλεσε επιλογή των κατοίκων της Μεγαλόπολης και των άλλων λιγνιτικών περιοχών αλλά επί δεκαετίες επιλογή των “αρμόδιων αρχών”.

Επειδή έως σήμερα η πολιτική δίκαιης μετάβασης για τη μεταλιγνιτική εποχή δεν έχει να επιδείξει κάτι αξιοσημείωτο, ειδικά στην περιοχή της Μεγαλόπολης, παρά το γεγονός ότι η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας διαχειρίζεται πρωτοφανείς ευρωπαϊκούς πόρους.

Επειδή οι εργαζόμενοι στο ορυχείο και στη μονάδα Μεγαλόπολη 4 δεν μπορούν, 4 μήνες πριν την ανακοινωθείσα απόσυρση της μονάδας, να επαφίονται «στην προηγούμενη εμπειρία και τη βούληση της ΔΕΗ» χωρίς συγκεκριμένες ανακοινώσεις για το μέλλον τους.

Ερωτώνται οι κ. Υπουργοί:

1. Υπάρχει σχέδιο διατήρησης της ενεργειακής ασφάλειας αν ανακύψει νέα ενεργειακή κρίση με αύξηση των τιμών του φυσικού αερίου και του πετρελαίου λόγω νέων σοβαρών γεωπολιτικών αναταραχών; Πόση είναι εγχώρια παραγόμενη ποσότητα ηλεκτρικής ενέργειας από φυσικό αέριο με τα πλέον πρόσφατα δεδομένα και ποια είναι τα σενάρια σε περίπτωση νέας διαταραχής στην τιμή του φυσικού αερίου;
2. Υπάρχει σχέδιο διατήρησης της ενεργειακής ασφάλειας για την κλιμάκωση των φαινομένων κλιματικής κρίσης που προκαλούν αύξηση ενεργειακών αιχμιακών περιόδων όπως ο καύσωνας του φετινού καλοκαιριού;
3. Ποιες είναι οι πηγές παραγωγής ενέργειας που θα υποκαταστήσουν τη χρήση των λιγνιτικών μονάδων, δεδομένου ότι οι υποδομές αποθήκευσης ενέργειας δεν έχουν υλοποιηθεί ακόμα και είναι άγνωστος ο ορίζοντας υλοποίησής τους, σε περίπτωση μιας νέας κρίσης ή νέων κλιμακούμενων αιχμιακών περιόδων και μπορεί η Κυβέρνηση να διαβεβαιώσει ότι η χρήση τους δεν θα επιβαρύνει δυσανάλογα, για ακόμη μια φορά, τους καταναλωτές ή/και τους φορολογούμενους;
4. Δεσμεύεται η Κυβέρνηση και οι διαχειριστές των δικτύων ότι βάσει του ανωτέρω σχεδιασμού δεν θα χρειαστεί να ζητήσουν την επαναφορά σε λειτουργία μονάδων που αποσύρθηκαν, όπως χρειάστηκε να κάνει κατά την ενεργειακή κρίση; Αν όχι, θα εξετάσουν το ενδεχόμενο της πιο ομαλής απόσυρσης των μονάδων, ώστε να διατηρηθούν κάποιες από αυτές σε λειτουργική εφεδρεία μέχρι να διασφαλιστεί πλήρως το αναγκαίο επίπεδο ενεργειακής ασφάλειας;
5. Γιατί δεν επιλέγεται η παράταση της Μεγαλόπολης έως το 2025 όπως προβλέπεται από τον ανακοινωθέντα προγραμματισμό και για τις Μονάδες 3,4 & 5 του ΑΗΣ Αγ. Δημητρίου, δεδομένου ότι παραμένει η μόνη ενεργή στη νότια Ελλάδα;
6. Ποιο είναι το χρονοδιάγραμμα και οι έως τώρα ενέργειες ωρίμανσης για τον σταθμό αντλιοσταμίου στα πρώην λιγνιτωρυχεία της Μεγαλόπολη (ισχύος 183 MW) για τον οποίο η ΔΕΗ κατέθεσε αίτηση στη ΡΑΑΕΥ δεδομένου ότι οι σταθμοί αντλιοσταμίου προσφέρουν μακράς διάρκειας αποθήκευση ηλεκτρικής ενέργειας και ως εκ τούτου είναι αναγκαίες σε ηλεκτρικά συστήματα με μεγάλη διείσδυση των ΑΠΕ;
7. Δεδομένου ότι βάσει της επικείμενης ανακοίνωσης της ΔΕΗ η απόσυρση της λιγνιτικής μονάδας Μεγαλόπολη 4 και του ορυχείου θα πραγματοποιηθεί έως το τέλος του 2024:
 - 7.1. Σκοπεύει η ΔΕΗ αλλά και η Κυβέρνηση να παρουσιάσουν συγκεκριμένα μέτρα για τους εργαζόμενους και τις οικογένειές τους;
 - 7.2. Θα μεριμνήσουν ώστε οι αποφάσεις τους δεν θα επιδεινώσουν περαιτέρω τις απογοητευτικές τάσεις στη Μεγαλόπολη και εν γένει στην Αρκαδία;
 - 7.3. Θα μεριμνήσουν, μεταξύ άλλων, για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 8 του ν.4643/2019, που προβλέπει ότι, «το προσωπικό της ΔΕΗ και των ΔΕΔΔΗΕ Α.Ε., ΔΕΗ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΕΣ Α.Ε., ΛΙΓΝΙΤΙΚΗ ΜΕΛΙΤΗΣ Α.Ε. και ΛΙΓΝΙΤΙΚΗ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ Α.Ε. δύναται

να μεταφέρεται με την ίδια σχέση εργασίας σε υπηρεσίες, φορείς ή νομικά πρόσωπα του Δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα, καθώς και σε εταιρείες του ν. 3429/2005 (Α' 314), στις οποίες το Δημόσιο κατέχει την πλειοψηφία του μετοχικού κεφαλαίου κατά τον χρόνο διενέργειας της μεταφοράς»;

Ο Ερωτών Βουλευτής

Οδυσσέας Κωνσταντινόπουλος